

Sida L., (botan.) gen de plante din fam. Malvaceelor, trib. Malveae, caracterizat prin stilii la virf truncat- sau capitelat-stigmatosi. Cuprinde vr'o 80 specii ce cresc prin toate țerile calde; unele se cultivă la noi ca plante decorative de florării.

[A. Pr.]
Sidef, massa irisătoare ale scoicilor de mărăgăritar. *S. chinez* e cel mai bun și mai frumos; mult S. se aduce din India estică, Egipt și America (v. și Alb de S.).

Sidef, *fluturul*, din ord. Lepidopterelor, fam. Diurnilor, are aripi galbine-brune cu pete negre, pe partea din dos a aripilor are nise pete, cari sclipeșc ca sideful. Sânt mai multe specii mici și mari. Sboară vara prin păduri rari și se gășesc pe flori. Larvele lor trăiesc pe viola tricolor și viola canina primăvara până în Maiu. Cel mai mare este *Argynnis Aglaja*, are distanța între virfurile aripilor dinainte de 48 până 57 mm.

Sideral, ce priveșce stelele. *Revoluțiune siderală*, v. *Revoluțiune*.

Siderațiune, îmbolnăvire cauzată prin influența temperaturii, îndeosebi prin căldură.

Siderismus, *Siderațiune*, o stare de prostrațiune sau de nimicire a forțelor vitale, care loveșce subit organismul, s. e. în apoplexie, paralisie și oprirea bruseă a inimii, în vivisecțiunii sau în înțeparea bulbului rachidian.

Siderit, mineral, v. *Siderosa*.

Siderografia, arta grafică (v. ac.) de reproducțiune prin gravuri în oțel. Ea a fost aplicată mai întâiu la 1820 de englezul Charles Hath. De pe o tablă de oțel se pot lua până la 20,000 copii.

Siderolit, v. *Meteorit*.

Siderosa, mineral, carbonat de fier, cristalisează în romboedri, de obicei de culoare galbenă. Insoțesce filoane de minereuri, dar formează foarte frecuent zăcăminte puternice în calcare, fiind atunci un product de substituție a calcarului. S. e un minereu foarte apreciat de fier. Exploatațiuni mari sânt la Erzberg lângă Eisenez în Stiria, în Carintia, Vestfalia, Francia, etc. Prin alterație se transformă în Limonit. Varietățile cele mai frecvente sânt *Sferosiderit*, *Sideritul argilos*, etc.

Siderosis, (med.) pneumoconiosă (v. ac.) provocată de inspirarea pravului de fier.

Sideroxylon L., (botan.) gen de plante lemnoase din fam. Sapotaceelor cu foi coriacee fără stipule și cu staminodii. Cuprinde vr'o 60 specii tropicale, dintre cari *S. triflorum* Wahl., e cunoscut ca «lemn de fier» din Antile. [A. Pr.]

Sidon, (acum *Saida*), oraș fenician lângă Me-

diterana; în timpurile cele mai vechi era cel mai însemnat oraș comercial și colonial, dela 1100 întrecut de Tyros, sub Perși înflori de nou, 351 fû distrus de Artaxerxes III. Mai târziu s'a ținut de Siria, apoi de Romani.

Sidoxia, taxa care au să o plătească credincioșii unei confesiuni; mai cu samă ai bisericii greco-orient., pentru susținerea curții episcopului, mitropolitului ori a patriarhului.

Siebenburger sau *Siebenpurger*, Dr., v. *Capinius Martin*.

Siegen, oraș în guvern. prus. Arnsberg, 19,303 loc. (1895); gimn. real, școală de minerit;



Sibiu: Resturi din zidurile orașului.

mine însemnate de fier, argint, plumb, aramă, zinc. Odinioară principat al fam. Nassau-Orania.

Siegfried, (și *Sigufried*), după tradițiunile germane un erou de frunte, ale cărui fapte sânt obiectul epopeii germane, numită *Nibelungenlied* (v. ac.).

Siemens, *Werner*, electrician germ., n. 13 Dec. 1816 în Lenthe (Hanovera), † 6 Dec. 1892. A fost oficier la artilerie, dar în 1849 a ieșit din armată și a întemeiat cu mecanicul Halske vestita firmă Siemens & Halske. Și-a câștigat renume mai ales prin construirea mașinilor dinamo-electrice.

Siena, prov. ital. (Toscana), 3812 km², cu 207.999 loc. (1897). *Capitala S.*, 23,445 loc.; arhiepiscop, catedrală din secl. XIII; universitate odinioară renumită; fabrici de fierăru și